

РЕШЕНИЕ

№ 7317

гр. София, 01.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXV КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 04.11.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Маруся Йорданова

**ЧЛЕНОВЕ: Цветанка Паунова
Виржиния Петрова**

при участието на секретаря Цонка Вретенарова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **7985** по описа за **2022** година докладвано от съдия Цветанка Паунова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 285, ал. 1, изр.2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/, във вр. с глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по касационна жалба на Началник на Затвора – [населено място], Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез процесуалния му представител юрисконсулт Д. М., против Решение № 4817 от 14.07.2022 г., постановено по административно дело № 2316/2022 г. по описа на АССГ, с което е отменена Заповед № 92/18.02.2022 г., издадена от Началник на Затвор – [населено място], с която е отменена Заповед № 80/18.02.2020 г. на Началник на Затвор – [населено място], с която на лишеният от свобода Д. Т. В. е възложено да работи като „чистач“ фитнес зала /Чужденци/.

Решението се обжалва, като нищожно, недопустимо, незаконсъобразно, постановено в нарушение на материалния закон и при съществено нарушение на съдопроизводствените правила.

Подробни съображения в тази насока са изложени в депозираната жалба. От Съда се иска да отмени оспорения съдебен акт, като постанови нов, с който да отмени да обяви нищожността на същия, при условията на евентуалност да бъде обезсилен, а производството по делото прекратено.

В съдебно заседание касаторът, редовно уведомен не се явява, представлява се от

юрисконсулт Д. М., която поддържа касационната жалба и моли Съда да я уважи. С касационната жалба се претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Ответникът – Д. Т. В., редовно уведомен, доведен от органите на ГДИН, се явява лично, като предоставя на съда да прецени основателността на касационната жалба. Софийска градска прокуратура, редовно уведомена се представлява от прокурор Д.. По същество излага становище за неоснователност на касационната жалба, и моли съда да потвърди решението на АССГ като правилно и законосъобразно. АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – град, XXV-ти касационен състав, като прецени събраните по делото доказателства и наведените касационни основания, прилагайки нормата на чл. 218 от АПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е процесуално допустима, подадена от надлежна страна в законоустановения срок, а разгледана по същество е НЕОСНОВАТЕЛНА.

При извършената служебно проверка на основание чл. 218, ал. 2 от АПК и въз основа на фактите, установени от първоинстанционния съд, съгласно чл. 220 от АПК, настоящият състав, намира решението за валидно, допустимо и правилно, издадено в съответствие с материалния закон и съдопроизводствените правила.

Като неоснователни следва да се преценят доводите за недопустимост и нищожност на обжалваното решение. Съгласно задължителната съдебна практика – недопустимо е съдебно решение, което е постановено при липса на някоя от положителните процесуални предпоставки, за съществуването или надлежното упражняване на правото на обжалване или съответно наличието на някоя от отрицателните предпоставки за това. Първоинстанционният съд се е произнесъл по допустима и редовна жалба срещу индивидуален административен акт, който подлежи на съдебен контрол. Делото е разгледано при спазване на правилата за местна и родова подсъдност, като правилно са определени и конституирани страните в производството.

Несподелими са изложените аргументи в касационната жалба относно това, че съдебният акт е постановен при допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила, тъй като липсват изложени мотиви по съществените спорни фактически и правни въпроси. В настоящия случай обжалваното решение на АССГ е допустимо, тъй като е постановено по допустима жалба, надлежно предявена от легитимирана страна при наличието на необходимите положителни процесуални предпоставки и при липсата на отрицателни процесуални предпоставки. Обжалваното първоинстанционно решение е допустимо – не са нарушени процесуалните изисквания за постановяването му, не са налице процесуални пречки или липсата на положителни процесуални предпоставки за предявяването на жалба. Обжалваното решение е постановено в съответствие с основанието и петитума на искането за съдебна защита. Обжалваното първоинстанционно решение е и валидно, тъй като отговаря на всички изисквания за валидност на съдебното решение – постановено е от надлежен орган, функциониращ в надлежен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, в писмена форма, подписано е и изразява волята на съда по начин, който позволява да се изведе нейното съдържание.

Едно съдебно решение е нищожно, когато не отговаря на изискванията за валидно решение. Вярно е, че в закона няма определение за това кога едно решение е нищожно, но в теорията и практиката са изяснени хипотезите, при които следва да бъде прогласена нищожността на решението, изхождайки от естеството на съдебното

решение като едностранно властническо волеизявление на държавен правораздавателен орган, с което се разрешава правен спор. Налице е практика на ВКС, постановена по реда на чл.290 ГПК, по въпроса кога едно съдебно решение е нищожно, а именно: когато е постановено от незаконен състав на съда, когато излиза извън пределите на правораздавателната власт на съда, когато решението не е изразено в писмена форма или е неподписано, когато волята на съда не може да бъде изведена поради абсолютна неразбираемост /в този смисъл - Решение № 668 от 15.11.2010 г., постановено по гражданско дело № 1790/2009 г., I г.о., ВКС; Решение № 73 от 18.05.2015 г., постановено по гражданско дело № 5113/2014 г., III г.о., ВКС и др./. Съгласно правната теория едно решение е нищожно, когато не би могло да се приеме за валиден съдебен акт поради липса на надлежно волеизявление. Такъв е случаят, когато: решението е постановено от ненадлежен орган, функциониращ в ненадлежен състав; решението е постановено извън пределите на правораздавателната власт на съда; не е спазена писмената форма на решението или решението не е подписано; волята на съда е абсолютно неразбираема и не може да бъде изведена чрез тълкуване.

Нищожността е най-тежкия порок, от който може да бъде засегнато съдебното решение. ГПК не съдържа легална дефиниция за нищожността, но в правната теория и в съдебната практика /вж. - ТР № 1/10.02.2012 г. по тълкувателно дело № 1/2011 г. на ОСГТК, Решение № 361/07.05.2009 г. по гражданско дело № 706/2008 г., I г. о., Решение по гражданско дело № 4694/2007 г., I г. о., Решение по тълкувателно дело № 52/2010 г., II т. о., Решение по гражданско дело № 3692/2018 г., III г.о. на ВКС и др./ по тълкувателен път безпротиворечиво е изяснено съдържанието на понятието. Константно е разбирането, че съдебното решение е едностранно властническо волеизявление на държавен правораздавателен орган, с което се разрешава правният спор. Поради това, нищожно е това решение, което не дава възможност то да бъде припознато като валиден съдебен акт, поради липса на надлежно властническо волеизявление. Липса на волеизявление е налице, когато решението е постановено от незаконен състав, произнесено е извън пределите на правораздавателната власт на съда, не е спазена писмената форма, липсват подпис или подписи на съдебния състав под съдебния акт, или решението е неразбираемо до степен, в която неговият смисъл не би могъл да се извлече дори по пътя на тълкуването. Съдът приема, че нищожността на решението касае начина на формиране и изразяване на волеизявлението на съда, но този порок няма отношение към съдържанието на държавното властническо волеизявление по същество. Нарушението на материалния закон, включително на норми от правото на Европейския съюз, е процесуален порок, който няма за последица нищожност на съдебния акт поради липса на валидно формирана правораздавателна воля, а обуславя единствено неправилност, която се релевира по пътя на инстанционния контрол и в рамките на преклузивните срокове за подаване на въззивна и/или касационна жалба.

Пред настоящата инстанция не са ангажирани нови писмени доказателства по смисъла на чл. 219, ал. 1 от АПК.

Установява се, че с Решение № 4817 от 14.07.2022 г., постановено по административно дело № 2316/2022 г. по описа на АССГ е отменена Заповед № 92/18.02.2022 г., издадена от Началник на Затвор – [населено място], с която е отменена Заповед № 80/18.02.2020 г. на Началник на Затвор – [населено място], с която на лишеният от свобода Д. Т. В. е възложено да работи като „чистач“ фитнес

зала /Чужденци/.

От фактическа страна АССГ е установил, че Д. Т. В. изтърпява наказание „лишаване от свобода“ в Затвора – [населено място]. Със Заповед № 80/18.02.2020 г. на Началник на Затвора – [населено място], на Д. Т. е възложено да работи – „чистач“ фитнес зала /Чужденци/ с работно време от понеделник до петък по 4 часа и съгласно чл. 80, ал. 1, т. 5 и т. 2 от ЗИНЗС /лист 12, административно дело № 2316/2022 г., АССГ/.

На 13.02.2022 г. в 14.00 часа е извършено от служители на Затвора – [населено място], претърсване в 12-та група, спално помещение № 3 и личен обиск на лишени от свобода, намиращи се в него. При влизане в помещението младши инспектор М. В., е видял че жалбоподателят Д. В. държи в ръката си мобилен телефон марка „С.“, червен на цвят, но като видял служителят, лишеният от свобода веднага е хвърлил телефона на пода. От приложен протокол за претърсване и обиск на лишен от свобода от 13.02.2022 г., подписан от младши инспектор М. В., е установено, че въпросният телефон марка „С.“, червен на цвят и един брой сим-карта е иззет от С. Р. Б.. Приложено е и собственоръчно писмено обяснение от С. Б., че телефонът, който е намерен на 13.02.2022 г. в спалното помещение е негов. Д. Т. В. също е изготвил писмени обяснения, в което е декларирал, че намереният телефон не е негов, а на С. Б.. По административната преписка е снето писмено обяснение от лишения от свобода А. В. П., в присъствието, на който е бил иззет телефонът. В него същият е посочил, че телефонът е на С. Б..

В хода на първоинстанционното съдебното производство е проведен разпит на свидетеля С. Р. Б.. От разпита, Съдът е приел, че се потвърждава факта на извършеното претърсване в спалното помещение, както и че Д. Т. В. няма нищо общо с намерения мобилен телефон, а лично С. Б. е внесъл мобилният апарат в спалното помещение. По делото пред първата съдебна инстанция от страна на Началник на Затвор – [населено място] е представена и справка, изготвена от инспектор Н. Н.-СДВР -12-та група, в която са посочени три заповеди, съответно издадени от 13.03.2020 г., 31.03.2020 г. и 22.01.2021 г., с която на Д. Т. В. са били налагани различни по вид дисциплинарни наказания. В същата справка, се сочи, че има и изготвена Заповед № 136/09.03.2022г. на Началника на Затвора – [населено място], с която по отношение на Д. Т. В. е наложено наказание „Писмено предупреждение“.

Във връзка с установеното нарушение е издадена е Заповед № 92/18.02.2022 г. на Началника на Затвора [населено място], с която на основание чл. 170, ал. 2 от ППЗИНЗС е отменена Заповед № 80/18.02.2020 г., издадена от Началник на Затвор – [населено място], с която на лишеният от свобода Д. Т. В. е възложено да работи като „чистач“ фитнес зала /Чужденци/.

Първоинстанционният съд е изпълнил задължението си да събере всички относими, допустими и необходими доказателства за установяване на релевантните по делото факти. От правна страна, АССГ е приел, че цитираното правно основание в оспорената заповед, не съответства на установената фактическа обстановка, тъй като не са налице безспорни доказателства за извършено нарушение от страна на Д. Т. В.. Поради установеното несъответствие на между изложените мотиви, възприетата от административния орган фактическа обстановка и правното основание за освобождаване от работа, първоинстанционният съд е приел, че заповедта е издадена при съществено нарушение на административнопроизводствените правила, поради което е отменил същата.

Настоящият касационен съдебен състав, намира, че в хода на съдебното производство не са допуснати нарушения на процесуалните правила, противно на релевираните в касационната жалба възражения.

Безспорно от доказателствата по делото се установява, че действително е налице несъответствие между изложените в отменената заповед мотиви, фактическа обстановка и правното основание за освобождаване от работа, поради което правилен е изводът на първоинстанционния съд за допуснати съществени нарушения на административно производствените правила, довели до материалната незаконосъобразност на отменения индивидуален административен акт.

Неоснователни са доводите на касатора, че Заповед № 92/18.02.2022 г., издадена от Началник на Затвор – [населено място], с която е отменена Заповед № 80/18.02.2020 г. на Началник на Затвор – [населено място], с която на лишеният от свобода Д. Т. В. е възложено да работи като „чистач“ фитнес зала /Чужденци/, не е индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 от АПК и като такъв не подлежи на обжалване по реда на чл. 145 – 178 от АПК.

Предоставянето на възможност за работа не е въпрос за преценка по целесъобразност от началника на затвора. Правото на работа е изрично прогласено в чл. 77, ал. 1 от ЗИНЗС, която гласи: „По време на изтърпяване на наказанието лишеният от свобода имат право на подходяща работа“. Преценката за възможностите за работа, предвидена в ал. 2 на чл. 77 от ЗИНЗС, се отнася само до евентуално изразено предпочитание към конкретна такава. В тази връзка следва да се отбележи, и че при наличие на такава възможност, предоставянето ѝ е дължимо съгласно закона и отново не е налице дискреция на административния орган да предостави предпочитаната работа или не. Освен това, съгласно нормата на чл. 77, ал. 3 от ЗИНЗС, участието в трудова дейност се стимулира и отчита при определяне степента на поправка и превъзпитание. Аналогично, посочва и разпоредбата на чл. 172, ал. 1 от ЗИНЗС, а именно, че участието на лишеният от свобода в трудова дейност има за цел тяхната ресоциализация. В цитираните законови разпоредби намира израз първата цел на наказанието, прогласена в чл. 36, ал. 1 от Наказателния кодекс – „да се поправи и превъзпита осъденият към спазване законите и добрите нрави“. Разпоредбите на ЗИНЗС следва да се тълкуват систематично в тяхната свързаност и отчитайки целите на наказанието, в частност – „поправка и превъзпитание“. С оглед тази цел, както и изричният текст на цитираната по-горе норма на чл. 77, ал. 1 от ЗИНЗС, отменената от АССГ, в случая заповед, с която се препятства упражняването на труд от лишения от свобода, несъмнено засяга гарантираното му от закона право да работи и законен интерес да изисква да му бъде предоставена възможност за работа, която съответно да намали срока на изтърпяване на наказанието. По същите съображения, не може да се приеме, че изразът, използван в ал. 2 на чл. 172 от ЗИНЗС: „съобразно съществуващите възможности“, предоставя на преценката на административния орган дали да осигури работа на лишения от свобода. Тези съществуващи възможности, както беше посочено по-горе, са релевантни само относно правото на избор на лишения от свобода каква конкретно работа да извършва – чл. 77, ал. 2 от ЗИНЗС. Във всички случаи, администрацията, натоварена с изпълнение на наказанията, дължи да осигури възможност за работа на лишения от свобода, изразили желание да упражнят правото си по чл. 77, ал. 1 от ЗИНЗС.

Ето защо, правилни са изводите на първоинстанционния съд, че отменената от АССГ, Заповед № 92/18.02.2022 г., издадена от Началник на Затвор – [населено място], с

която е отменена Заповед № 80/18.02.2020 г. на Началник на Затвор – [населено място], с която на лишеният от свобода Д. Т. В. е възложено да работи като „чистач“ фитнес зала /Чужденци/, се явява акт, засягащ право и законен интерес на лишения от свобода Д. Т. В.. Заповедта е издадена от орган, който отговаря на определението на § 1, т.1 от Допълнителната разпоредба на АПК. Поради това, при липсата на друга изрична законова разпоредба, адресатът ѝ може да я обжалва съгласно чл. 120, ал. 2 от Конституцията на Република България. Липсата на законова уредба относно реда за това в ЗИНЗС не е пречка за упражняване на това конституционно прогласено право. Изрично в този смисъл е посочено в чл. 127, ал. 2 от ПК, че съдилищата не могат да откажат правосъдие под предлог, че няма правна норма, въз основа на която да решат искането.

По тези доводи и аргументи, касационната инстанция приема, че Решение № 4817 от 14.07.2022 г., постановено по административно дело № 2316/2022 г. по описа на АССГ, с което е отменена Заповед № 92/18.02.2022 г., издадена от Началник на Затвор – [населено място], с която е отменена Заповед № 80/18.02.2020 г. на Началник на Затвор – [населено място], с която на лишеният от свобода Д. Т. В. е възложено да работи като „чистач“ фитнес зала /Чужденци/ е валидно допустимо и правилно, не се установяват касационни основания за неговата отмяна

В хода на касационното производство от страна на ответника не е отправено искане за присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение, поради което съдът не следва да се произнася.

Воден от горното и на основание чл. 221, ал. 2, предл. 1 от АПК, АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.-град, Х.-ти Касационен състав,

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 4817 от 14.07.2022 г., постановено по адм. дело № 2316/2022 г. по описа на Административен съд София-град.

РЕШЕНИЕТО е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.